

2. Els pronoms febles¹

ELS COMPLEMENTS DEL VERB I LA SUBSTITUCIÓ PRONOMINAL

Els **pronoms febles** son elements constituïts per una **síl·laba àtona** que es pronuncien junt al verb al qual van adjuntats com si formessin una sola paraula. La seva principal funció és substituir elements sintàctics de la frase.

Davant del verb		Darrere del verb	
Reforçades	Elidides (comença per vocal o h-)	Plenes	Reduïdes (acabat en vocal, excepte diftong acabat en -u)
<i>em</i>	<i>m'</i>	<i>-me</i>	<i>'m</i>
<i>ens</i>	-	<i>-nos</i>	<i>'ns</i>
<i>et</i>	<i>t'</i>	<i>-te</i>	<i>'t</i>
<i>Us</i>	-	<i>-vos</i>	<i>-us</i>
<i>el</i>	<i>l'</i>	<i>-lo</i>	<i>'l</i>
<i>Els</i>	-	<i>-los</i>	<i>'ls</i>
<i>La</i>	<i>l'</i>	<i>-la</i>	-
<i>les</i>	-	<i>-les</i>	-
<i>li</i>	-	<i>-li</i>	-
<i>ho</i>	-	<i>-ho</i>	-
<i>en</i>	<i>n'</i>	<i>-ne</i>	<i>'n</i>
<i>hi</i>	-	<i>-ni</i>	-
<i>es (o se)²</i>	<i>s'</i>	<i>-se</i>	<i>'s</i>

Em llevo, m'honra cf. ens llevem, ens honra

Fes-me cas, feu-me cas, dona'm la mà

COL·LOCACIÓ

- **Darrere del verb:** infinitiu, gerundi o imperatiu. *Portar-me, portant-me, porta'm.*
- **Davant del verb:** la resta de formes verbals. *Li dic, li hauria dit, m'ha portat.*
- **Doble possibilitat:** perífrasis verbals (auxiliar + infinitiu o gerundi). *Hauríem de dir-li./Li hauríem de dir.*

¹ Exercicis extrets i adaptats de Herrero, Valle (1997) *Llengua catalana. Material didàctic per a cursos de nivell C*. Barcelona: Escola d'administració pública i Alemany, Ester [et al.] (2005) *Curs de llengua catalana. Nivell intermedi 3*. Barcelona: Castellnou.

² La forma reforçada del pronom feble es passa a se davant d'un verb començat per s, ce/ci. Ex. *Es diuen cf. Se citen.*

1. Escriviu la forma correcta del pronom als espais buits seguint l'exemple:

- em:**
- Avui **em** posaré els pantalons texans.
 - Posi **'m** tres quarts de quilo de mongetes.
 - No sé com posar **-me** aquestes sabates. Gairebé no **m'**hi entren els peus.
 - M'**indicareu com s'hi ha d'anar, a la piscina?
-

- et:**
- ___ ajudarem a aconseguir els teus objectius
 - Si vols anar a sopar, apunta___ a la llista.
 - ___ pots asseure aquí mateix, si vols.
 - Si has de marxar, abans asseu___ prop de la porta.
-

- es:**
- Durant el correfoc ___ va posar sota la pluja de guspies.
 - Les rajoles de xocolata ___ trencaven fàcilment.
 - Posi ___ cap a l'altre costat i ho veurà millor.
 - ___ avenien a tot.
-

- ens:**
- Truca___ i t'informarem.
 - ___ hem organitzat prou bé, aquesta vegada.
 - Passem___ tots els telèfons.
 - Digui___ quan vol venir.
-

- us:**
- Com ___ dieu?
 - Poseu___ més a l'esquerra.
 - ___ esperem a les vuit davant de Correus.
 - M'ha sorprès veure___ al concert.
-

- el:**
- Volia veure___ bé.
 - Cada any ___ trobo a la fira.
 - L'abric que em vaig comprar l'hivern passat encara ___aprofito.
 - Has de llegir___, aquest llibre, perquè és molt interessant.
-

- la:**
- No van poder completar___.
 - ___ van llegir ràpidament.
 - ___ han emplenada fins a dalt de tot.
 - Mira___ atentament
-

- els:**
- Els treballs no ___ afecten.
 - Digueu___ que sí i així no us empiparan més.
 - Compra___ tots i no en parlem més.
 - Si ___ poseu en filera hi cabran millor.
-

-
- les:**
- a. Els treballs han servit per soterrar___ totes.
 - b. ___ volen llogar només per tres mesos.
 - c. Visita ___ sense avisar-les. Et trobaràs amb sorpreses.
 - d. ___ haurem d'anar a veure durant aquestes festes.
-
- li:**
- a. ___ va relliscar el peu i va caure.
 - b. A l'entrevista van preguntar___ si tornaria a cantar.
 - c. ___ enviarem la maqueta de les tres cançons?
 - d. Explica __ fil per randa els passos que ha de seguir per fer la sol·licitud
-
- en:**
- a. La revista *Enderrock* ___ encartarà 8.000 exemplars.
 - b. De novel·les, ___ va publicar dues.
 - c. Encara ___ falten, de voluntaris.
 - d. Compta___ tants com vulguis, d'euros!
-
- hi:**
- a. El tren ___ passa pel costat
 - b. Ves___ ara mateix i et donaran un obsequi.
 - c. Nosaltres també ___ estem, de festa.
 - d. Col·labora___ sempre que puguis.
-
- ho:**
- a. Avui ___ explicaran als mitjans de comunicació.
 - b. Ja ___ veurem!
 - c. Estudiem___ tot perquè sortirà a l'examen.
 - d. Apunta___ a l'agenda abans que se t'oblidi.

COMPLEMENT DIRECTE I INDIRECTE

2. Identifiqueu els pronoms febles amb funció de CD i CI i digueu quin element substitueixen.

El pare estava intentant llegir el diari, però el fill petit no parava de molestar-lo. Cansat, va arrencar-ne un full -que mostrava el mapa del món-, el va fer trossos i el va entregar al nen.

- Bé, aquí tens alguna cosa per fer. Acabo de donar-te un mapa del món, i vull veure si aconsegueixes muntar-lo exactament com és.

Va reprendre la lectura del diari, sabent que allò mantindria el nen ocupat la resta del dia. Quinze minuts després, però, el marrec va tornar amb el mapa.

- Ta mare t'ha ensenyat geografia? -va demanar el pare, sorprès.

- No sé pas que és això -va respondre el nen-. El que passa és que a l'altra banda del full hi havia el retrat d'un home. I, un cop he reconstruït l'home, també he reconstruït el món.

PAULO COELHO, «Notes del pelegrí», El Punt (fragment adaptat)

3. Subratlleu el CD i el CI de les oracions. Per quin pronom els podeu substituir?
 - a. Agraeixo molt a tots els assistents la seva presència en aquesta conferència.
 - b. Voldria fer una pregunta al senyor Castells.
 - c. No agafàvem mai el que ens donava per a les seves germanes.
 - d. Doneu aquestes carpetes als alumnes abans de començar el curs.
 - e. Per Sant Jordi, vam regalar una rosa a cada alumne.
 - f. Cada any recomanem un llibre als alumnes dels cursos de català.
 - g. La mare ensenya anglès als seus fills.
 - h. Cal comprar almenys dos parells de mitjons per a en Pere.

COMPLEMENT DE RÈGIM VERBAL

4. Substituïu els complements de règim verbal d'aquestes oracions pel pronom corresponent:
 - a. Penso en les vacances.
 - b. Parlo de les notícies.
 - c. Es queixen de tot.
 - d. Em dedico a la fotografia.
 - e. Sempre parla de futbol.
 - f. Tinc interès en aquesta feina.
 - g. Renunciaré al trasllat.
 - h. Em recordo del viatge a París.
 - i. Sempre es fixava en aquell edifici.
 - j. Crec en el que va afirmar.
 - k. Parla amb la seva germana.
 - l. No s'adona de la importància que té.

5. En les frases següents hi ha complements de règim verbal. Subratlleu-los i proposeu el pronom que els pot substituir.

- a. Utilitzar el transport públic ajuda a reduir els nivells de contaminació atmosfèrica i de soroll.
- b. Cal acostumar-se a utilitzar l'autobús, perquè es gasta menys energia i no cal buscar, ni pagar, aparcament.
- c. Informeu-vos de les línies existents i dels horaris dels autobusos a <http://www.ajuntament.gi>
- d. Gaudeixi de molts avantatges amb el nou préstec.
- e. El parc disposa d'una extensa xarxa d'itineraris senyalitzats.
- f. Com que no es fixa en els senyals de trànsit li posen multes.

COMPLEMENTS CIRCUMSTANCIALS

6. Imagineu-vos el context d'aquestes oracions i digueu possibles antecedents dels pronoms en negreta:
 - a. La prova **hi** consisteix.
 - b. Se'**n** parla molt.
 - c. Cal fugir-**ne**.
 - d. Si t'**hi** converteixes, et canviarà la vida.
 - e. **Hi** pensàvem sempre.
 - f. **En** depèn el resultat.
 - g. La novel·la s'**hi** adreça.
 - h. En Jaume no **en** té.
 - i. La Júlia **hi** treballa de valent.
7. Llegiu aquest text, localitzeu els complements circumstancials i proposeu el pronom feble que els podria substituir.

Faria un aperitiu a la Rambla o a la plaça de la Independència, dinaria a can Massana o al Cellar de can Roca. Havent dinat, per pair una miqueta, passejaria per la Devesa tardoral, trepitjant fulles seques. Visitaria el Museu del Cinema, nou de trinca i apassionant per la seva col·lecció ingent. Xino-xano, faria un tomb per les llibreries, la 22, can Geli, can Dalmau, i esperaria, amb tranquil·litat, l'hora del tren prenent un te a la Llibreria.

NARCÍS COMADIRA, «Un dia a Girona», Descobrir Catalunya, núm. 14 (fr. adaptat)

L'ATRIBUT I EL COMPLEMENT PREDICATIU

8. Subratlleu l'atribut d'aquestes oracions i substituiu-lo pel pronom feble corresponent.

- a. L'home semblava cansat.
- b. Les mandonguilles de l'àvia són les millors del món.
- c. Aquest animal sembla perillós.
- d. L'Antoni és el meu pare.
- e. Fa molt bon dia! El cel ja està totalment desennuolat.
- f. No toquis el plat: encara és calent.
- g. Has sentit això? Sí: m'ha semblat que sentia un tro...
- h. Tot i les seves diferències, en Leo i la Magda eren grans amics.
- i. Estic massa gras, he de fer règim.

9. Llegiu les oracions següents i penseu quina és la paraula clau que hi falta. Després, trobeu els complements atributius o els predicats nominals.

- a. L' ? és fonamental.
- b. Els éssers vius estem formats d' ? en gran part.
- c. Sense ? la vida no seria possible.
- d. Malgrat que l' ? és un bé que escasseja i que està mal repartit durant l'any, arriba a una quantitat increïble de llocs.
- e. A l'home primitiu, li era indispensable estar a prop dels camins d' ?.
- f. Els camins d' ? són els únics espais vitals de nombrosos microorganismes, insectes, peixos, vegetals...
- g. Un gorg és el clot pregon en el llit d'un corrent d' ? on aquest alenteix el seu curs. Després d'una excursió, el més refrescant és trobar un gorg.

La paraula clau és: _____.

EXERCICI DE SÍNTESI

Ompliu els buits d'aquests fragments de diferents obres amb els pronoms que hi falten.

Veí un bar amb grans vidrieres. Era un d'aquells bars que sempre ___ havien desagradat: massa nets, silenciosos, innecessàriament cars i amb una enutjosa tendència a ser freqüentats per gent avesada sobretot a xocolates i cafès amb llet. ___ entrà i ___ assegué.

Quim Monzó, *Benzina*

Una amiga meva francesa ha anat avui a la Sorbona i ___ ha dit que és magnífic el que ___ passa; que no ___ perdi, que ___ està fent una «revolució cultural» sense el llibret de Mao.

Teresa Pàmies, *Si vas a París, papà*

La presentadora confia tant en el talent del jove escriptor-guionista que ___ ofereix una secció pròpia, a canvi d'un petit favor: escriure ___ la seva novel·la. Ha cobrat un avançament milionari, l'ha de lliurar en quinze dies i no troba el moment de posar ___.

Carles Capdevila, *Jo vull ser famós*

17 de setembre,

Aquesta nit he seguit l'avi fins a una muntanya. En arribar ___, l'avi ha encès uns focs, i poc després ha aparegut un senglar, i després ___ han aparegut uns altres dos, i després uns quatre o cinc més, i així fins que tot el bosc ha estat ple de senglars.

Bernardo Atxaga, *Contes d'Obaba*

Era ella, davant meu, com una aparició, ungida per un sentiment somnàmbul, llançada al descampat mentre cremàvem els mobles que ___ havien educada i ___ havien encongida. Nicole, quan menys ___ esperava vas deixar d'obeir: les petites consignes, les preguntes intimidatòries, les insinuacions, la mare, el pare, i, a l'habitació del fons, a la penombra, amb la porta entreoberta, l'àvia.

Hèctor Bofill, *L'últim evangeli*